

Alter modus impediendi hunc usum intelligi posset, quatenus ille usus, quædam humana communicatio est, quæ generatim prohibita est per excommunicationem. Verumtamen hoc impedimentum si quod esset, ita induceretur per excommunicationem supervenientem matrimonio jam contracto, quam per antecedentem, seu existentem, quando contrahitur; et ideo inferius dicendum est de illo simul cum aliis. Veritas enim est excommunicationem non impedire hunc usum, neque quoad cohabitationem, neque quoad reddendum, vel petendum debitum, ut breviter attigit Antoninus, tractatu de Excomm., cap. 76, num. 22, et infra latius dicetur.

6. *Excommunicatus est suspensus ab usu Ordinum.* — Superest ergo, ut in solo sacramento Ordinis hoc inveniatur, ut excommunicatus illud suscipiens, executionem ejus, vel usum non recipiat, ita ut licite illum præstet; sic enim intelligendum hoc est. Nam illud sacramentum proprium habet ministerium Ecclesiasticum, ad quod ordinatur; illud ergo per Ecclesiam ei prohibetur, qui excommunicatus Ordinem recipit, ut ex variis juribus probavimus in sect. 4. Quæ supponunt tale sacramentum validum esse, et declarant alia, quæ interdum significant talem ordinationem esse irritam, ut nimirum intelligantur quoad executionem, quantum ab Ecclesia impediri potest, non quantum ad substantiam et valorem sacramenti. Cujus etiam signum manifestum est, quia eadem jura disponunt, ut post peractam pœnitentiam, et obtentam ab Ecclesia dispensationem possint in susceptis Ordinibus ministrare, ut videre licet in juribus citatis sect. 4; ergo semper supponunt Ordinem esse validum, suspendi autem ab Ecclesia quoad executionem. In his autem sacramentis, de quibus nunc agimus, hæc suspensio executionis solum esse potest prohibens illam, ne licite fiat, non tamen irritans, de qua re in materia de suspensione latius dicemus.

Num sacramentum pœnitentiæ ab excommunicato receptum cum vera excusatione validum sit.

7. *Mortale peccatum, in confessione commissum, est contra substantiam sacramenti pœnitentiæ.* — De sacramento vero pœnitentiæ est peculiaris difficultas, an susceptum ab excommunicato validum sit, vel irritetur ex vi ipsius censuræ. Ut autem ad punctum

quæstionis deveniamus, suppono peccatum mortale commissum in ipsamet confessione, et susceptione talis sacramenti, esse contra substantiam ejus, illudque irritum reddere, quod est singulare in hoc sacramento, ut supra proprio loco ostensum est, ex eo quod materia essentialis hujus sacramenti est integra peccatorum confessio et contritio, quam impedit, ac destruit actuale peccatum mortale in ipsa confessione commissum. Igitur, si excommunicatus confitendo, et recipiendo absolutionem, actu peccet mortaliter, mihi certum est tunc non fieri sacramentum ex illo capite; quod commune est aliis peccatis mortalibus, quamvis in præsentis casu tale peccatum committatur occasione censuræ, qui est quidam concursus solum per accidens. Ut ergo per se, ac proprie quæstio procedat, supponendum est nullum intervenire peccatum mortale ex parte excommunicati suscipientis sacramentum pœnitentiæ ante absolutionem, censuræ, sive excusatio proveniat ex ignorantia, sive ex alia necessitate recipiendi tale sacramentum, conjuncta cum impotentia, vel malitia ministri.

8. *Prima sententia negans.* — In illo ergo casu prima sententia affirmat talem confessionem irritam esse, et tenet Sylvest., verb. *Confessio* 4, quæst. 3, casu 5, et verb. *Confessor* 3, num. 42, ubi plures refert, et dicit communi consuetudine ita observari. Paludanus in 4, dist. 17, quæst. 6, art. 1, concl. 2, non solum de majori, sed etiam de minori excommunicatione id docet. Idem Major ibi, quæst. 6, in fine; Gabr., quæst. 4, art. 3, dub. 2; et Antonin., 3 part., tit. 14, cap. 9, § 4; Soto, dist. 22, quæst. 1, art. 1, in fine; indicat Adrianus, materia de Matrimonio, quæst. 4, art. 1 Ledesma, 2 part. 4, q. 23, art. 1, licet sibi non constet. Fundamentum esse potest, quia excommunicatus est præcisus ab Ecclesia; ergo, quamdiu talis est, non potest per Ecclesiam de suis peccatis judicari vel absolvi, nam, *De iis qui foris sunt, nihil ad nos.* Secundo, quia Ecclesia separat excommunicatum a susceptione sacramentorum, quantum potest; nam vult haberi tanquam ethnicum, et publicanum, et propterea excommunicatio maxima pœna censetur ab Augustino; sed Ecclesia potest ita separare excommunicatum a sacramentis, ut attentata susceptio sit irrita, sicut potuit irritare sacramentum matrimonii inter consanguineos; ergo ita fecit. Tertio, quia in excommunicatione minori id fecisse videtur; ergo multo magis in majori.

Antecedens patet ex cap. ult. de Cleric. excomm. ministr., ubi dicitur sacramenta collata ab excommunicato minori excommunicatione, *virtutis non carere effectu, quia non a collatione, sed a receptione sacramentorum est remotus*; ergo insinuat, quod si attentet recipere, receptio est nulla. Quarto ibidem dicitur, electionem, seu collationem beneficii factam excommunicato esse irritam, quod clarius habetur in c. Postulastis, eodem titulo; ergo majori ratione sacramentum erit irritum. Quinto absolutio, ab excommunicato data, est irrita, sicut quælibet alia sententia; ergo et recepta, nam est eadem ratio.

9. *Secunda sententia affirmans vera.* — Nihilominus dicendum est, tale sacramentum validum esse, ita ut necesse non sit, confessionem iterari; imo etiam suum habet effectum. Hæc est communior sententia, quam vel non sibi constans, vel limitans præcedentem, tenuit Palud. in 4, dist. 18, part. 4, num. 5, ubi tantum in duobus casibus hoc affirmat. Prior est, quando excommunicatio est injusta; quod si intelligat de ita injusta, ut sit nulla, per se notum est, quia illa revera nullum effectum habet; si autem intelligat de injusta valida, nulla est ratio excipiendi illam, quia revera habet effectum; unde æque obligat ad non suscipiendum sacramentum, quamdiu durat, ut constat ex dictis supra de censuris in communi. Alter casus est, quando excommunicatio probabiliter ignoratur ab ipso pœnitente, quod est verum; tamen ut consequenter loquatur, idem dicere debet in omni casu, in quo pœnitens excusatur a culpa, quia sicut non debet Ecclesia ignorantiam invincibilem condemnare, aut innocentem punire, quod ipse ait, ita non debet urgentem, et inculpabilem necessitatem condemnare aut punire. Eandem sententiam tenet Adrianus, cap. 3 de Clavibus, præsertim circa finem, et clarius, quæst. 2 de Confess., circa finem, ubi refert, et sequitur sententiam Paludani, paulo antea citatam. Idem tenet Medina, tract. 2 de Confess., quæst. de Confess. ab excomm. fact.; Petrus Soto, lect. 4 de Excomm.; Navarr., in cap. 1, § Cautus, num. 23, et cap. ult., num. 38 et 45 de Pœnit., dist. 5; Covar., in cap. Alma, part. 4, § 6, a num. 7. Et Cajetan., in Sum., verb. *Absolut. impedimenta*, et verb. *Excommunic. minor.* Excedit tamen Cajetanus, quia non tantum quando sine peccato, sed etiam quando pœnitens actu peccat sic suscipiendo sacramentum, illud esse validum affir-

mat; procedit tamen ex falso fundamento, scilicet, actuale peccatum mortale, in ipsa confessione commissum, non esse contra substantiam hujus sacramenti, quod aliqui saltem verum putant (et ita interpretantur sententiam Cajetani) quando tale peccatum non ex malitia, sed ex ignorantia culpabili committitur, quod videtur sequi Victoria, in Summ. 4, tit. de Excomm., num. 3. Sed hoc etiam falsum est, ut supra suo loco probavi; et ideo, ommissa illa disputatione, solum probanda est assertio posita præcise ex parte censuræ, quod proprie locum habet, quando alia culpa, vel impedimentum aliud non intercedit.

10. *Suadetur prædicta sententia ex congruitate.* — *Suadetur a simili dicta sententia.* — Plures autem rationes possunt ad hoc suadendum afferri: primo ex congruitate, quia res, quæ culpa caret, in damnum vocari non debet, ut dicitur in c. 2 de Constitut. Item quia, cum materia hæc sit odiosa, restringenda est potius, quam amplianda. Jura vero, quæ excommunicatum excludunt a sacramentorum participatione, non habent verba irritantia, sed prohibentia tantum. Quod maxime confirmat exemplum de matrimonio, quod fortasse posset Ecclesia irritare per censuram, nam, sicut induxit alia impedimenta irritantia, potuisset hoc illis addere, quod tamen non fecit, sed potius declaravit prohibitionem censuræ non esse irritantem, c. Significavit, de Eo qui duxit, etc.; ergo non est, cur strictius interpretemur hanc prohibitionem in hoc sacramento. Secundo afferri possunt rationes a simili, quia excommunicatus celebrans inculpabiliter ex ignorantia, excusatur a nova censura, seu irregularitate. Item collatio beneficii facta excommunicato bona fide et absque culpa illud recipienti, valida est, ut probabiliter Navarrus supra opinatur, et infra a nobis disputabitur; ergo a fortiori, etc.

11. *Propria dictæ sententiæ ratio.* — Verumtamen propria ratio hujus sententiæ esse debet, quia per excommunicationem nihil tollitur, quod sit de substantia sacramenti; ergo, si ex parte suscipientis non intervenit aliud impedimentum, sola censura non potest irritare sacramentum. Consequentia patet ex dictis; et antecedens probatur, quia ibi non deest materia, neque forma, neque intentio. Et (quod ad rem spectat, et in quo est punctus difficultatis) non deest jurisdictio, nam per excommunicationem privatur quis jurisdictione activa in alios, non tamen subjec-

tionem passiva ad alios sibi superiores, seu (quod idem est) alii non privantur jurisdictione in ipsum; alioqui non tam ipsorum excommunicatorum, quam ipsius confessoris esset talis poena. Ad quod etiam per argumentum a simili vel a contrario nonnihil confert c. Olim, 3, de Restitut. Quod ergo Victoria et Ledesma aiunt, hoc ipso quod quis excommunicatur, fieri, quoad absolutionem a peccatis, extra jurisdictionem omnium, qui eum non possunt absolvere, vel non absolvi- tur ab excommunicatione, gratis dictum est. Primum, quia nullo jure ostendi potest hujus- modi privatio jurisdictionis. Quis enim dicat parochum amittere jurisdictionem in suarum ovium peccata, alioqui non reservata, solum, quia excommunicatione ligantur? idemque est de religiosis ex privilegio habentibus jurisdictionem. Quod praeterea in hunc modum declaro: nam, si ipse Summus Pontifex im- mediate absolvet aliquem excommunicatum a peccatis nolens absolvere ab excommunica- tione, sive ex malitia, sive ex ignorantia faci- at, ipso tamen poenitente nihil peccante, talis absolutio sacramentalis esset valida; ibi enim fingi non potest defectus jurisdictionis, quia nulla potestas humana, nec canonicum jus, et consequenter nec censura aliqua per illud introducta potest privare Pontificem ali- qua jurisdictione; ergo in tali absolutione nullus substantialis defectus intervenit, qui possit reddere invalidum tale sacramentum. Ex hoc autem recte concluditur censuram intrinsece non pugnare cum valore absolutio- nis sacramentalis; ergo, cum aliunde non constet sacerdotem privari jurisdictione ob censuram alterius, fit, ut absolutio ab eo data nullo alio interveniente impedimento valida sit. Quod magis confirmabitur respondendo ad rationes in oppositum, nam in his rebus, quae pertinent ad augendum rigorem poenae, sufficiens argumentum, ut non admittantur, est, si non satis probentur.

Rationibus contrariae sententiae satisfi.

12. *Ad primam.* — *Ad secundam.* — Prima ergo ratio, si quid probaret, etiam de Summo Pontifice procederet, quia etiam ipse directe judicare non potest de iis, qui foris sunt. Excommunicatus ergo non ita dicitur praeci- sus ab Ecclesia, ut Ecclesia jurisdictionem in ipsum amittat, neque externam, neque inter- nam; sed quia communicatione bonorum, et membrorum Ecclesiae privatus est ex ejus-

dem Ecclesiae praescripto, quae non propterea privatur a Deo ipso tali jurisdictione, ut per se notum est. Neque etiam ipsa se privat, imo fortasse nec privare potest, quia semper manet in alio character baptismalis, ratione cujus est Ecclesiae subjectus. Manet ergo in Ecclesia utraque potestas jurisdictionis in ipsum, scilicet, in foro contentioso, et sacra- mentali, quae interdum possunt esse simul in eadem persona, ut est per se clarum; inter- dum vero potest esse una sine alia, nam judex, praesertim delegatus, habere potest ju- risdictionem ad absolvendum a censura, et non a culpa. E converso igitur potest etiam quis habere jurisdictionem absolvendi a culpa, et non a censura. Unde ad secundum negatur major, prout ibi simpliciter sumitur, nam Ecclesia separat quidem excommunica- tum a sacramentis, prohibendo, non vero judicando; quia generaliter non potuit in om- nibus, specialiter autem non expressit in ali- quo; non ergo simpliciter quantum potest, separat. Rursus separat prohibendo, non vero tollendo jurisdictionem; et ideo hic locum habet regula juris: *Multa fieri prohibentur, quae tamen facta tenent.*

13. *Ad tertiam.* — Ad tertium responde- tur, si illud esset validum, etiam probaturum excommunicationem minorem irritare sacra- mentum, quod Soto ipse non admittit. Res- pondetur ergo, excommunicatum minori ex- communicatione, de quo in illo textu sermo est, esse privatum passiva susceptione, non vero activa administratione sacramentorum, quia prior est ibi prohibita, non vero poste- rior; et ideo, per se loquendo, sacramenta ab illo administrata, virtutis non carent effectu, etiam ex parte dantis, quia in eo ministerio, per se loquendo, non peccat, ut infra osten- dam. Sacramenta vero ab eodem excommu- nicato suscepta carebunt virtutis effectu, non tamen propterea nulla erunt, cum possint sacramenta subsistere quoad substantiam, sine effectu suae virtutis; carebunt autem hoc effectu, quando, transgrediendo dictam prohi- bitionem et graviter peccando, suscipiuntur; si autem suscipiantur cum sufficienti excusa- tione a culpa, neque effectu carebunt, quia non ponitur obex ex parte recipientis, et respectu illius prohibitio nihil operatur, prop- ter excusationem.

14. *Ad quartam.* — *Ad quintam.* — Ad quartum respondetur in primis in illo capite ultimo, non dici electionem excommunicati esse irritam, sed irritandam; est enim ibi

sermo de minori excommunicatione, de qua infra. Deinde, quamvis electio ligati majori excommunicatione sit irrita per se loquendo, interveniente tamen bona fide electi res est dubia, et licet admittamus etiam tunc elec- tionem esse irritam, ut infra disputabitur, nulla est consecutio, quia, ut saepe dixi, in his poenis nullum est argumentum a simili; ibi enim inveniri potest lex irritans; hic vero non invenitur, neque est difficile diversitatis rationem assignare, quia non est ita necessaria electio ad salutem, sicut confessio. Et ob eandem rationem negatur consequentia quinti argumenti, quae etiam erat a simili, de quo est longe diversa ratio, quia quando minister est excommunicatus, directe privatur juris- dictione, et ideo absolutio ab ipso data nulla est, etiamsi poenitens non peccet, et alias sit dispositus, ut infra dicemus; per excommu- nicationem autem poenitentis alter non est privatus jurisdictione. Et ob similem fere rationem, licet propria Ecclesiae suffragia applicata excommunicato sine culpa ejus non habeant effectum, non potest inde sumi argu- mentum ad hoc sacramentum, quia suffragia pendent ex voluntate Ecclesiae, non tamen sacramenti valor, si caetera necessaria con- currant; sicut etiam de sacrificio supra de- claravi; unde suffragia de facto non offerun- tur pro excommunicato; absolutio vero illi datur, ideoque in illo operatur.

15. *An dicta sententia verum habeat etiam in censuris reservatis.* — *Dubii resolutio.* — Sed quaeret aliquis, an haec resolutio pro- cedat, etiamsi censura reservata sit. Respon- deo solius censurae reservationem per se nihil referre, cum supponamus censuram non tolli; quia vero cum excommunicatione reservata simul reservatur culpa, ideo ex hac parte oriri potest difficultas, et coincidit cum illa quaestione, an cum quis bona fide ex parte sua absolviatur ab omnibus peccatis ab eo, qui non habebat jurisdictionem in omnia, sed in quaedam tantum, maneat absolutus saltem ab illis, quae erant sub jurisdictione absolventis, ac proinde sacramentum fuerit validum, ne teneatur quis illa iterum confiteri. De qua re in superioribus dixi talem confessionem vali- dam esse, quia quantum ad id concurrunt omnia, quae sunt de necessitate sacramenti, et integritas absolutionis materialis, ut aiunt, seu quoad effectum, non est de substantia sa- cramenti, ut ibidem ostensum est. Hac ergo

ratione etiam in praesenti est validum tale sacramentum, quia hic solum adjungitur de- fectus jurisdictionis in censuram; cum autem censura ipsa per se non sufficiat ad irri- tandum sacramentum, neque defectus ille potest sufficere, si caetera necessaria con- currant.

16. *Angeli extensio.* — *Rejicitur.* — *An- geli evasio.* — *Eluditur.* — Addit vero An- gelus, verb. *Confessio*, 5, num. 10, non solum talem absolutionem esse validam, sed etiam licite dari a sacerdote inferiori, etiam absque speciali causa, vel necessitate, ut indicat, sed jure ordinario, quia potest (inquit) eum absol- vere a peccatis, et remittere ad superiorem pro absolutione a censura; in quo etiam indicat non esse necessarium, ut postea sa- cramentaliter absolvatur a superiori a tali peccato reservato, sed solum ab excommu- nicatione, refertque pro hac sententia Richar- dum, in 4, d. 18, art. 9, quaest. 4. Verum- tamen nec Richardus ibi hoc docet, sed potius contrarium, neque illa sententia ita genera- tim intellecta probabilis est; alioqui excom- municatus ab homine semper posset a pecca- tis absolvi a quocumque ordinario confessore, et remitti ad judicem, ut a censura absolve- retur, quod est omnino falsum, et contra usum Ecclesiae, et contra vim hujus censurae; alioqui quomodo verum est quod excommu- nicatus est privatus omnibus sacramentis? Diceret fortasse Angelus, excommunicatum privari sacramento poenitentiae, quando per illum stat, quominus a censura absolvatur; quando vero jam contritus est, et paratus Ecclesiae obedire, et per eum non stat quo- minus a censura absolvatur, jam non esse a sacramentorum perceptione remotum. Sed hoc etiam fundamentum, ita absolute et sim- pliciter propositum, falsum est, ut melius docuit Sylvester, verb. *Confessor*, 3, quaest. 8, referens plures, et dicens esse communem sententiam Theologorum, et Juristarum. Idem Navar., in cap. Consideret, § Cautus, n. 24, de Poenitent., dist. 5. Et ratio est eadem, quia excommunicatio major inducit hunc effectum, ut dictum est; quamdiu autem excommuni- catio non tollitur, semper operatur suos effec- tus, per se loquendo, etiamsi persona coram Deo justificata sit, ut a simili patet ex dictis supra de effectu privationis suffragiorum in simili casu; est enim eadem ratio, et Doctores ibi citati hoc etiam affirmant.